

MOLNÁR DÁNIEL

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:
Dr. Balogh Judit
egyetemi docens, DE ÁJK
dr. Sallai Balázs
doktorandusz, DE ÁJK

A megújuló Habsburg Monarchia alkotmányjogi alapköve? A Pragmatica Sanctio alkotmánytörténeti jelentősége új megközelítésben

KULCSSZAVAK: trónöröklés, feloszthatatlansági klauzula, VI. Károly, alapszerződés, hatalmi súlypontváltás.

Az immár több, mint háromszáz éves Pragmatica Sanctio kétségtelenül a közép-európai, illetve a magyar alkotmánytörténet egyik legmeghatározóbb mérföldkövének tekinthető, amely csaknem két évszázadon keresztül teremtett kapcsolatot a Habsburg-ház jogára alatt álló államok között. Jelentőségét, valamint (jog)történeti hatását a (jog)történettudományban már sokszor, sokan és sokféleképpen igyekeztek felbecsülni, értékelni, amelynek köszönhetően a Pragmatica Sanctióval kapcsolatban egyedülállóan kiterjedt (jog)történeti tudás alakult ki Lajtán innen és túl egyaránt. Ez önkéntelenül azt a benyomást kelti, mintha valamennyi, vagy legalábbis a legtöbb, ezzel a különleges jogforrással összefüggő (jog)történeti kérdés, probléma feldolgozásra került volna már. Kutatási tapasztalataim alapján azonban úgy vélem, ez távolról sem jelenthető ki. Dolgozatomban a Pragmatica Sanctio magyar alkotmánytörténeti jelentőségének vizsgálatára vállalkoztam a 18. század kontextusában. Ennek során a Pragmatica Sanctiónak a napjainkban „Habsburg Monarchia” néven emlegetett államhalmaz megújításában betöltött szerepét helyeztem fókuszba, figyelemmel a Pragmatica Sanctio megalkotását indukáló hatalmi átrendeződés történeti folyamatára a kora-újkorban Európában. Főbb kérdésfelvetéseim a Pragmatica Sanctio jogforrási jellege és értelmezése körül körvonalazódtak, mivel a releváns hazai szakirodalomban tapasztalt hiátusokra tekintettel az eddigi történeti, jogtörténeti álláspontok jogdogmatikai szempontból felülvizsgálatra, szükség szerint árnyalásra szorultak. Különös figyelmet szenteltem annak a kérdésnek, hogy a Pragmatica Sanctio törvénycikknek vagy szerződésnek tekinthető-e, megindokolva a „kontraktuális” nézetek tarthatatlanságát. Dolgozatom legfontosabb novumának tartom a Pragmatica Sanctio pozitivista és minimalista értelmezési perspektíváinak bevezetését, valamint annak megvilágítását, hogy a

Pragmatica Sanctio elfogadásának, „becikkelyezésének” folyamatával kapcsolatban nem áll rendelkezésünkre egységes történeti tudás, csupán egymásnak ellentmondó megállapítások. Dolgozatomban reményeim szerint sikerült megvetnem a „Habsburg Monarchiát” érintő alkotmánytörténeti diskurzusok egy új irányvonalának alapjait, amelynek a fókuszában már nem az államhalmaz intézményrendszerének, hanem magának az államközösség létezésének, államszerkezetének – a „részes” államok közötti jogviszonyrendszerének – a vizsgálata áll.